

Logga
inHitta
vård Meny[Tänder](#)

Spottkörtelsten

En spottkörtel kan bilda en liten sten som hindrar saliven från att komma ut i munnen. Ofta lossnar stenen av sig själv, men ibland behöver den opereras bort.

Saliven förs från spottkörtlarna till munnen genom kanaler. En spottkörtelsten kan fastna i kanalen.

Det finns tre par större spottkörtlar i munnen. En körtel finns i bakre delen av kinden framför öronen, en finns vid underkäken och en under tungan. Spottkörtlarna bildar saliv som förs till munhålan genom kanaler.

Vad är spottkörtelsten?

Det bildas mest saliv i munnen när du äter. En sten kan bildas om saliv och kalciumsalter klumpar ihop sig. Den kallas för en spottkörtelsten eller spottsten.

Stenen är oftast två till tre millimeter. Ibland kan den bli större, upp till fem millimeter.

Oftast märks inte spottkörtelsten

Oftast kommer stenarna ut i munhålan med saliven och du sväljer dem utan att märka det. Ibland kan en sten fastna i kanalen där saliven kommer ut i munnen. Då gör det oftast ont innan stenen kommer ut av sig själv med saliven.

Ibland kan en sten fastna

Det kan hända att en spottkörtelsten fastnar och blockerar kanalen. Då kan det vara nödvändigt att operera bort den.

Symtom

Du blir ofta svullen och öm i eller vid munhålan om du har en spottkörtelsten som har fastnat. Det är framför allt när du äter som du får ont i munnen eftersom stenen hindrar saliven från att komma ut i munhålan.

Var det gör ont i munnen beror på vilken av de sex körtlarna som är blockerad av stenen. Du kan få ont på de här ställena:

- Det gör ont framme i munnen under tungan eller i nedre delen av munnen. Då kan det vara körteln i underkäken som blockeras av en sten.
- Det gör ont längre bak i munnen, högre upp mot örat. Då kan det vara öronspottkörteln som blockeras. Körteln finns ovanför de övre bakre kindtänderna.

En stund efter att du har ätit kan ömheten och svullnaden gå över. Det kan ta olika lång tid, men ungefär en timme är vanligt.

Ibland kan det göra ont ett tag, sedan går det över och sedan gör det ont igen. Det kan vara så under ett par dagars tid. Då är salivkanalen inte helt blockerad utan saliven passerar långsammare förbi stenen tills den kommer ut helt.

Vad kan jag göra själv?

Du kan ta [receptfria smärtstillande tabletter](#) för att lindra värken.

Massera och sug på något syrligt

En spottkörtelsten kan lossna lättare om du masserar ansiktet där du har ont. Massera från körteln och framåt med ett lätt tryck. Samtidigt kan du suga på något syrligt som ökar mängden saliv, till exempel en bit citron. Stenen lossnar snabbare om det bildas mycket saliv i kanalen.

När och var ska jag söka vård?

De allra flesta som har spottkörtelsten behöver inte söka vård. Besvärerna brukar gå över av sig själv om du masserar och suger på något syrligt.

Kontakta en [vårdcentral](#) om besvärerna inte gått över efter en vecka, eller om du tror att du har spottkörtelsten och dessutom får [feber](#).

Många mottagningar kan du kontakta genom att [logga in](#).

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Undersökningar och utredningar

Läkaren undersöker din mun med fingrarna. Hen kan känna spottkörtlarna genom att klämma från insidan av munnen och från utsidan.

Ibland känns stenen tydligt. Andra gånger kan läkaren ha svårt att avgöra vad som är orsaken till svullnaden. Då kan du behöva undersökas med [röntgen](#), [skiktröntgen](#) eller [ultraljud](#). Det är vanligast att bli undersökt med dessa undersökningar på ett sjukhus.

Behandling

En spottkörtelsten kan ibland behöva tas bort. Det gäller om stenen inte lossnar av sig själv och om den gör ont.

Stenen kan tas bort med operation

Först får du [lokalbedövning](#). Läkaren tar sedan bort stenen genom att göra salivkanalen som leder ut i munnen större eller öppna den helt. Läkaren tar tag i stenen med ett instrument och drar ut den. Operationen kan ta olika lång tid, ibland upp till en timme.

Spottkörteln kan ibland tas bort

Det är ovanligt att hela spottkörteln behöver tas bort. Då brukar stenen vara stor och svår att komma åt.

Att körteln tas bort påverkar oftast inte produktionen av saliv. Mängden saliv i munnen är oftast lika stor efter att du fått en körtel bortopererad som innan.

Komplikationer

Att ta bort en spottkörtelsten brukar inte ge några besvär efteråt.

Ibland kan det komma in bakterier i spottkörteln. Då blir det en infektion i körteln. Du får då behandling med [antibiotika](#).

Det finns en risk att få spottkörtelsten igen om du har haft besvär tidigare.

Vad beror spottkörtelsten på?

Risken att få spottkörtelsten ökar om du har [muntorrhet](#) eller någon sjukdom som ger muntorrhet. Det kan till exempel vara [Sjögrens syndrom](#).

[Läkemedel som ger muntorrhet](#) ökar också risken för spottkörtelsten. Det kan till exempel vara vissa läkemedel mot högt blodtryck och allergi.

Vanligast hos vuxna

Att få besvär med spottkörtelsten är vanligast hos personer som är 30 till 60 år. Barn får sällan spottkörtelsten.

Påverka och delta i din vård

Du kan [söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning](#) du vill i hela landet. Ibland krävs det [remiss](#) till den öppna specialiserade vården.

För att du ska kunna vara delaktig i din vård och behandling är det viktigt att du [förstår informationen du får](#) av vårdpersonalen. Ställ frågor om du inte förstår. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och [hur länge du kan behöva vänta på vård och behandling](#).

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också möjlighet att få hjälp av en [tolk om du har en hörselnedsättning](#).

Senast uppdaterad:

2023-05-17

Redaktör:

Katja Öster, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Fredrik Settergren, läkare, specialist i allmänmedicin, Region Uppsala

1177 – tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

1177 på flera språk

I

Om 1177

I

Kontakt

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).